

прогнозування, які неможливо вирішити суб'єктивними методами, без наявності спеціальних прикладних програм.

Отже, інтуїтивні методи прогнозування дозволяють керівникам та спеціалістам оперативно реагувати на загрози, орієнтуючись не тільки на результати аналізу статистичних даних, формальні методики, а й на власний досвід. Для досягнення максимальної ефективності інтуїтивні методи слід застосовувати разом із традиційними, забезпечуючи цілісну систему управління охороною праці на основі прогнозування основних показників, зокрема професійних – ризиків та виробничих небезпек. Таке поєднання допоможе знизити рівень небезпек та підвищити рівень захисту працівників у сучасних виробничих умовах.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-506-8-165>

PECULIARITIES OF ATTESTATION OF WORKPLACES OF A MINING ENTERPRISE

ОСОБЛИВОСТІ АТЕСТАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ ГІРНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

Maistrenko V.V.,

*PhD (Engineering),
LLC “Metinvest polytechnic
technical university”,
Zaporizhzhia, Ukraine*

Майстренко В.В.,

*к.т.н.,
ТОВ «Технічний університет
«Метінвест політехніка»,
м. Запоріжжя, Україна*

Repin M.V.,

*PhD (Engineering),
LLC “Metinvest polytechnic
technical university”,
Zaporizhzhia, Ukraine*

Репін М.В.,

*к.т.н.,
ТОВ «Технічний університет
«Метінвест політехніка»,
м. Запоріжжя, Україна*

Гірничі підприємства України характеризуються наявністю великої кількості робочих місць, де технологічні процеси, обладнання, сировина та матеріали є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних виробничих факторів, які можуть негативно впливати на стан здоров'я працівників в процесі виробництва.

Для визначення ступеню шкідливості умов праці чинне законодавство пропонує роботодавцю проводити атестацію робочих місць за умовами праці [1]. Відповідно до Закону України «Про охорону праці» основна мета проведення атестації полягає у «регулюванні

відносин між роботодавцем і працівниками у галузі реалізації прав на здорові й безпечні умови праці, пільгове пенсійне забезпечення, пільги та компенсації за роботу у несприятливих умовах» [1].

Для гірничих підприємств атестація проводиться на робочих місцях, визначених у Списку №1 розділ II і у Списку №2 розділів I та II Постанови КМУ від 24 червня 2016 р. № 461 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятості в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах» у редакції Постанови КМУ № 886 від 06.08.2024.

Атестація робочих місць передбачає [2]:

- визначення факторів і причин виникнення несприятливих умов праці;
- санітарно-гігієнічне дослідження факторів виробничого середовища, важкості й напруженості трудового процесу на робочому місці;
- визначення ступеня шкідливості й небезпечності праці та її характеру за гігієнічною класифікацією;
- обґрунтування віднесення робочого місця до категорії із шкідливими (особливо шкідливими), важкими (особливо важкими) умовами праці;
- визначення права працівників на пільгове пенсійне забезпечення за роботу у несприятливих умовах;
- складання переліку робочих місць, виробництв, професій та посад з пільговим пенсійним забезпеченням працівників підприємства;
- аналіз реалізації технічних і організаційних заходів, спрямованих на оптимізацію рівня гігієни, характеру і безпеки праці.

Використання результатів атестації робочих місць в першу чергу повинно бути направлено на встановлення розміру небезпек на робочих місцях та визначення заходів на їх усунення. Реалізація таких заходів дозволить роботодавцю не тільки підвищити безпеку праці на робочому місці, а і у випадках, коли умови праці можливо привести у відповідність до вимог чинного законодавства, зменшити розміри пільг та компенсацій за роботу в шкідливих умовах праці. Це дозволить роботодавцю зменшити витрати виробництва і кошти, які вивільняються, направити на підвищення безпеки виробництва.

Якщо роботодавець не проведе атестацію, то наслідком цього буде:

- підприємство несе затрати на виплату компенсацій і надання гарантій працівникам за результатами попередньої атестації і при перевірці інспекторами Держпраці можуть виникнути питання з приводу правомірності таких виплат та з оподаткуванням таких виплат;

– якщо підприємство не надаватиме працівникам компенсації за роботу в шкідливих умовах праці, то вони можуть звернутися до суду і вимагати відшкодування матеріального і морального збитку. Крім того це дає підставу працівнику розривати трудовий договір за власним бажанням без відпрацювання двотижневого строку (ч. 3 ст. 38 КЗпП) [3];

– керівник підприємства, може бути притягнений до адміністративної відповідальності у вигляді сплати штрафу згідно ч. 1 ст. 1 КУпАП [4] щодо порушення терміну проведення атестації робочих місць за умовами праці та порядку її проведення.

Постановою Кабінету міністрів України від 30.06.2023 №660 внесені зміни до Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці щодо її проведення в умовах військового стану. За таких умов роботодавець своїм рішенням, погодженим з профспілкою може перенести термін проведення атестації, строк проведення якої настав під час військового стану. У такому випадку атестацію необхідно буде проводити протягом шести місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні а результати атестації, проведеної до введення воєнного стану в Україні, продовжують діяти та використовуються до проведення наступної атестації у визначені строки [5].

Проведення атестації за умовами праці – це можливість створення безпечних умов праці на робочих місцях та забезпечення належного рівня соціального захисту працівників – надання пенсій за віком на пільгових умовах, інших пільг та компенсацій. Дані, отримані в процесі проведення атестації робочих місць за умовами праці дозволяють створити інформаційну базу для розроблення і реалізація організаційних, технічних, економічних заходів щодо поліпшення умов праці.

Перелік використаних джерел

1. Закону України «Про охорону праці».
2. Постанова КМУ від 24 червня 2016 р. № 461 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах» (у редакції Постанови КМУ № 886 від 06.08.2024).
3. Кодекс законів про працю України.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення
5. Постановою Кабінету міністрів України від 30.06.2023 №660 «Про внесення зміни до пункту 4 Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці»